

Vláda versus mladí lékaři, lékařky:

LEKCE o tom, jak se vyhnout iluzím a ozvat se účinně

Včerejší události kolem víc než oprávněné snahy našich kolegů a kolegyně mladých lékařů a lékařek ohledně novely o přesčasech byly víc než užitečné. Poskytly prospěšné poučení. Poučení, které může další snahy (nejen!) mladých lékařů, lékařek uchránit iluzí a načrtnout užitečný směr, jak dál.

Nic bezprostředně pozitivního včerejší matadorský tah vlády samozřejmě nepřinesl. Odkryl ale, na co vláda sází, jak chce nevoli udusit a na co se tedy vyplatí dát si pozor. Mezi vládní taktiku patří: vyjednávání, individualizace, past „navrhnete řešení“.

- **„Zpacifikujeme vás vyjednáváním“**

„Předvolání“ lékařek, lékařů na jednání na poslední chvíli ukázalo, kdo je tady pánem, a zaručilo, že vládní funkcionáři a představitelé nemocnic (ti pozváni na poslední chvíli jistě nebyli) budou mít velkou početní, nejen symbolickou převahu.

Samozřejmě přišla nabídka na další vyjednávání: politici (i managementy) vyjednávání nakonec milují! Milují ho z mnoha důvodů:

::: Je to hřiště, kde jsou doma. Kde budou vždy tahat za delší konec. Kde si vyslechnou všechny argumenty, důkazy, data, svědectví, apely, stížnosti, stesky nebo naopak varování – aby nakonec řekli: „Ne, ani tak nic nebude.“

Mohou to udělat docela bez obav. Dokud se v nemocnicích pracuje postaru, poslušně a podle jejich pravidel, dokud necítí tlak z nemocničního terénu, nemají důvod ustupovat. Dokud na ně netlačí ředitelé, managementy nemocnic, že se jim kvůli rozličným odmítnutím personálu pracovat postaru rozpadají provozy, nemá vláda důvod nic měnit. „Síla argumentů“, „síla důkazů“ nikoho nepřesvědčí.

::: Vyjednávání je hra, kterou politici a managementy dovedou protahovat a komplikovat, v tom jsou mistři. Že je to pro ně jen cesta, jak vše zamést pod koberec, udusit, nechat vyhasnout, se nakonec vyjeví všem. Jenže mezitím se vůle bojovat, ozvat se opravdu vytratí. Nejen to, politici a stát si zajistí, že do budoucna převládne rezignace: „Vidíte, jednalo se s těmi docela nahoře, a stejně to bylo k ničemu.“

::: Vyjednávání dokáže oddělit od kolektivu, lidí zdola, od základny, od hnutí – jejich zástupce, kteří se vyjednávání účastní. Leckdy se na ně povede přehodit tolik (nemístné) zodpovědnosti za výsledky vyjednávání – že nakonec oni sami ostatní přesvědčují, že „to bylo k něčemu“. I to je cílem toho, jak jednou vláda, jindy managementy vyjednávání používají.

::: Z těchto a jiných důvodů není žádné jednání (samo o sobě) úspěch, výhra, příslib, šance. Z vyhlídek na jednání s „těmi nahoře“ by se nám neměla zatočit hlava. Záleží na moci, na síle – a tu „musejí“ zdravotníci, zdravotnice najít v terénu, na sálech, odděleních, ambulancích nemocnic.

- **„Váš kolektivní nesouhlas individualizujeme“**

Výzva k reportování porušování zákoníku práce a případů nátlaku na akceptaci přesčasů ministrům, kteří „budou osobně garantovat prošetření“, neznamená jen urážku příčetnosti těch, komu je adresována. Je to pokus společný nesouhlas individualizovat, z téměř univerzálních problémů udělat individuální případy, jednotlivé, separované kauzy. Spíš než pofiderní spojení s ministry je potřeba vzájemné spojení, sebeorganizace zdola nemocnic.

- **„Vlákáme vás do pasti 'navrhnete řešení vy!'“**

Je to nejosvědčenější trik: „Kde na to vzít peníze?“ „A kde lidi?“ „Jak to zařídit?“ Přesně to jsou otázky, které mají vždycky hodit na personál zodpovědnost za něco, za co není placený, za trable, za které nemůže, za úkoly, které nejsou jeho starost.

Naší zodpovědností je starat se o pacienty a o vlastní potřeby, ne hrát si na ministry zdravotnictví a ředitele nemocnic. Nechat se vtáhnout do jejich role znamená ztratit vlastní pozice, důvody, potřeby.

Bez rezignace a bez přeceňování sil

Nad situací se zamýšlíme se vši pokorou, s vědomím, že sestry se napříč nemocnicemi ozvat efektivněji nedokážou. Něco postřehů jsme si dovolily napsat jen díky tomu, že máme vlastní, tvrdě získané zkušenosti s bezprostředními boji, jakkoli lokálními.

- Není žádná hanba zhodnotit, že to nebo ono vyjednávání nepřineslo nic, jen triky. Je to známka realistického náhledu. A sebevědomí. Doklad, že jsme „neztratili hlavu“.
- Lékařské rozladění, které nad „výsledky“ jednání zní zdola, je nejnadějnějším výsledkem celé události. Znamená, že v terénu nemocnic je potřeba pracovní podmínky opravdu změnit, že mezi lékařským personálem vítězí poctivá střízlivost, ostražitost, že se málokdo miní nechat uchlácholit, opít rohlíkem.
- Se stejnou střízlivostí a ostražitostí je fajn vidět vlastní síly. Vymoci si ohledně přesčasů na vládě své, to by vyžadovalo odmítání přesčasů napříč významným počtem nemocnic, nestačil by ani lokální boj.
- V nemocnicích, do kterých vidíme, je mezi mladými lékaři a lékařkami hodně nespokojenosti. Nevíme víc: Promítá se ta nespokojenost do aktivity, schůzí, společného plánování, sebeorganizace, odhodlání k praktické akci, i když by stála peníze, nervy, tenze, konflikty? Nebo je to spíše „anketní“ nespokojenost? Obecný nesouhlas, který sází na model „ti v čele říkají: bojujeme za vás“ a „ti vzadu zase říkají: držíme vám palce a děkujeme“? Takový model nefunguje.
- Stejně přísně, jako se vyplatí hodnotit „užitečnost“ podstoupeného vyjednávání, je fajn hodnotit vlastní síly a možnosti. Nepřeceňovat je s „výhružnou“ „poker face“. Nesnažit se udělat z kolektivního odmítání přesčasů individuální „NE“, která skončí jako osamocená gesta a povedou spíš k demoralizaci. Nesnažit se nedostatek síly na pracovištích, v nemocnicích „dohnat“ na vyjednáváních. **Mnohem slibnější, užitečnější, produktivnější** je zkusit vyjít z nespokojenosti a z poučení, které nehorázný vládní přístup k jednání poskytl... a propojovat ty, kdo to poučení pochopili. Když s tím přijde síla, přijde s tím i termín pro ozvání se a boj.

Držíme palce!

Nejen proto, že jsme ve společných týmech; nejen proto, že nás spojují obdobné manipulace a arrogance ze strany politiků a managementů. Především proto, že máme společné potřeby a zájmy.

**Iniciativa sester,
12. září 2023**

**web: organizujemese.cz
Facebook: [Iniciativa sester](https://www.facebook.com/Iniciativa_sester)
e-mail: iniciativa.sester@seznam.cz**